

Internetconsultatie Besluit Wijziging van het Besluit minimumloon en minimumvakantiebijslag - reactie Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU)

Namens de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU) reageren wij op het voornemen om de inhoudingsmogelijkheid van huisvestingskosten op het wettelijk minimumloon (WML) stapsgewijs af te schaffen. Hoewel wij uw ambitie onderschrijven om misstanden in de huisvesting van arbeidsmigranten aan te pakken, constateren wij dat de voorgestelde maatregel contraproductief uitwerkt. Niet alleen biedt het voorstel onvoldoende bescherming voor arbeidsmigranten, ook is het beleidsmatig ingevoerd op een moment waarop de noodzakelijke randvoorwaarden niet op orde zijn.

1. Bescherming van arbeidsmigranten: transparantie en zekerheid

De huidige regeling – waarin inhouding van maximaal 25% op het WML is toegestaan mits met expliciete toestemming – biedt arbeidsmigranten:

- transparantie, doordat kosten zichtbaar zijn op de loonstrook;
- inzicht en rechtszekerheid, door heldere afspraken en controleerbare afspraken;
- toezicht en bescherming, doordat de regeling binnen toezicht van de Nederlandse Arbeidsinspectie valt;
- tegelijk moment van betaling, doordat huisvestingskosten via inhouding gelijktijdig met het loon worden betaald, wat administratieve eenvoud en betalingszekerheid voor werkenden betekent.

De zichtbaarheid van de inhouding via de loonstrook, gekoppeld aan de voorwaarde dat dit alleen kan bij gecertificeerde huisvesting, werd bij de invoering van de Wet Aanpak Schijnconstructies als een belangrijke verbetering en stap vooruit gezien. Hierdoor kon de Nederlandse Arbeidsinspectie (verder: NLA) effectief toetsen en waar nodig corrigerend optreden. Het feit dat de NLA nu daadwerkelijk misstanden vaststelt, is juist een teken dat het systeem functioneert en binnen het bestaande kader kan worden bijgestuurd. Door de regeling nu af te schaffen, betekent dit niet dat misstanden verdwijnen; zij zullen zich alleen minder zichtbaar en moeilijker te bestrijden voordoen.

Daarnaast leidt de geplande geleidelijke afbouw van deze inhoudingsmogelijkheid tot onnodige onduidelijkheid en verwarring onder arbeidsmigranten. Onduidelijkheid over de betalingstermijnen en kosten kan juist het risico op misverstanden en betalingsproblemen vergroten.

2. Ondermijnende effecten: risico op uitbuiting neemt toe

De inzet om afhankelijkheid van werkgevers te verminderen is op zichzelf legitiem. In de beslisnota van SZW wordt echter ook erkend dat afschaffing het risico vergroot op misbruik en exploitatie via alternatieve en onzichtbare betalingsconstructies. Daarnaast geeft de NLA aan dat de afschaffing mede bedoeld is om de toestroom van arbeidsmigranten te beperken. Dit migratiepolitieke doel staat haaks op het waarborgen van sociale bescherming van mensen die hier legaal en hard werken.

3. Verbinding met SNF: stimulans voor kwaliteit en handhaving

De regeling zoals die in de wet is opgenomen, is gekoppeld aan de normstelling van de Stichting Normering Flexwonen (SNF). Alleen gecertificeerde huisvesting komt in aanmerking voor inhouding. Deze koppeling stimuleert werkgevers om te investeren in fatsoenlijke, gecertificeerde huisvesting. Vervalt de inhoudingsmogelijkheid, dan vervalt ook deze stimulans. Dit betekent niet alleen een afname van het aanbod, maar ook van de kwaliteit. Bovendien wordt het instrument waarmee de NLA kan toetsen en corrigerend kan optreden, verzwakt en in 2030 volledig weggenomen. De huidige situatie waarbij misstanden zichtbaar worden en direct binnen het systeem kunnen worden aangepakt, wordt daarmee ondermijnd.

4. Randvoorwaarden ontbreken, negatieve gevolgen voor arbeidsmigranten

SZW erkent in haar eigen beslisnota dat de randvoorwaarden voor afschaffing op dit moment niet op orde zijn. De Wet Regie op Volkshuisvesting is nog niet van kracht en gemeenten kampen met schaarste aan huisvesting. Er is onvoldoende zicht op wie in welke keten welke verantwoordelijkheid draagt. Kortom: het tijdsgewricht is ongunstig. Door nu over te gaan tot afschaffing zonder deze randvoorwaarden te borgen, wordt een kwetsbare groep blootgesteld aan grotere risico's.

Daarnaast betekent afschaffing dat arbeidsmigranten de huur voortaan vooraf zelfstandig moeten betalen, in plaats van dat deze tegelijk met het loon wordt ingehouden. Dit vergroot hun financiële onzekerheid en administratieve lasten, vooral omdat het vooraf betalen van huur voor veel arbeidsmigranten nieuw en problematisch is.

5. Sectorsysteem als alternatief

De uitzendsector beschikt over een eigen prijs-kwaliteitssysteem, gebaseerd op SNF en het woningwaarderingssysteem. Dit model koppelt de maximale huurprijs aan objectieve kwaliteitscriteria en wordt gecontroleerd via de Stichting Naleving Cao Uitzendkrachten (SNCU). Daarmee zijn veel van de zorgen die de afschaffing zou moeten oplossen al op sectorniveau ondervangen. Uitzendbureaus die gebonden zijn aan de Cao kunnen geen eigen huurprijzen hanteren die niet passen bij de kwaliteit van de huisvesting. Daarmee wordt dit argument van de Minister weggenomen.

De ABU pleit er daarom voor om:

- de regeling te behouden voor sectoren die aantoonbaar werken met gecertificeerde systemen;
- cao-afspraken over huisvesting actief te benutten en toezicht en handhaving te versterken in plaats van de regeling af te schaffen.

6. Gericht aanpakken van misstanden in plaats van afschaffen

De constatering dat er in sommige gevallen sprake is van misbruik, zal zeker het geval zijn. Maar het antwoord daarop moet niet zijn om het instrument af te schaffen voor alle werkgevers. De juiste route is het gericht aanpakken van misstanden via gerichte controles, inzet op certificering (zoals het SNF-keurmerk) en verdere verbetering van handhaving door de Arbeidsinspectie en gemeenten.

Er zijn al belangrijke stappen gezet om toezicht te verbeteren; laten we die lijn voortzetten, in plaats van de goed functionerende elementen van het systeem los te laten.

Conclusie

De ABU is van mening dat afschaffing van de inhoudingsmogelijkheid op het WML de positie van arbeidsmigranten verzwakt in plaats van versterkt. Het voorstel ontnemt werkenden controle, tast de kwaliteit van huisvesting aan, ondermijnt toezicht, leidt tot onduidelijkheid en komt op een ongunstig moment. Wij pleiten voor behoud van de huidige regeling, in combinatie met versterkt toezicht, betere samenwerking met SNF en een dialoog met sociale partners over verdere kwaliteitsverbetering.

Wij zijn vanzelfsprekend bereid onze visie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Jurrien Koops, directeur
Namens de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU)